

можна віднести не тільки прибуток, але і грошовий потік, дивідендні виплати, виручку від реалізації і деякі інші.

Для розрахунку мультиплікатора необхідно:

а) визначити ціну акції по всіх компаніях, вибраних як аналог – це дасть нам значення чисельника у формулі;

б) обчислити фінансову базу (прибуток, виручку від реалізації, вартість чистих активів і т.д.) або за певний період часу, або за станом на дату оцінки – це дасть нам величину знаменника.

При виборі підходу перед оцінювачем відкриваються різні перспективи. Хоча ці підходи ґрунтуються на даних, зібраних на одному і тому ж ринку, кожний має справу з різними аспектами ринку. На ідеальному ринку всі три підходи повинні привести до однієї і тієї ж величини вартості. Проте більшість ринків є недосконалими, пропозиція і попит не знаходяться в рівновазі. Потенційні користувачі можуть бути неправильно інформовані, виробники можуть бути неефективні. По цих, а також і із інших причин дані підходи можуть давати різні показники вартості.

Список використаних джерел:

1. Національний стандарт № 3 «Оцінка цілісних майнових комп лексів» від 29 листопада 2006 року № 1655.

2. Оценка бизнеса : Учебное пособие / Под ред. А.Г. Грязновой, М.А. Федотовой. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 320 с.

3. Оценка имущества и имущественных прав в Украине : Монография / Н. Лебедь, А. Мендрул, В. Ларцев, С. Скрынько, Н. Жиленко, В. Паликов. Под ред. Н. Лебедь. – К : ООО «Информационно-издательская фирма «Принт-Экспресс», 2002. – 688 с.

4. Оценка собственности. Часть 1. Оценка недвижимости : Учебное пособие / Под ред. Грабового П.Г., Коростелева С.П. – М. : МГСУ, 2003. – 180 с.

5. Оценочная деятельность в экономике : Учебное пособие. – Москва : ИКЦ «МарТ» ; Ростов н / Д : Издательский центр «МарТ», 2003. – 304 с.

6. Оцінка майна в Україні. Том 1. Нерухоме майно : Монографія / Л.І Вороніна, В. Є. Воротін, В.Г. Лісник, В.М. Поліщук. – К. : Вид-во Европ. ун-ту, 2005. – 217 с.

Ковальчук А.О.

студентка,

Вінницький навчально-науковий інститут

Тернопільського національного економічного університету

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Наявна соціально-економічна ситуація в Україні обумовлює необхідність формування нової європейської країни, з максимальним рівнем розвитку економіки та соціального захисту населення, підвищенням добробуту громадян, забезпеченням функціонування країни у мирі, досягненням у суспільстві злагоди, належним рівнем життя суспільства, стабільності тощо.

Тому соціально-економічний розвиток в країні реалізується через фінансове забезпечення бюджетних установ. Саме ця форма стосунків забезпечує державне регулювання економіки та соціальної сфери. Його роль та значення визначається через фінансові відносини, які складаються у суспільстві. Завдяки фінансовому забезпеченню бюджетних установ здійснюється грошове забезпечення суспільних потреб. Тому

основою ефективного функціонування бюджетної сфери є належне фінансове забезпечення.

Бюджетні установи є надзвичайно важливими у суспільстві, оскільки переважна їх більшість має культурно-соціальне призначення і є матеріальним гарантом втілення головних конституційних прав населення (медичне обслуговування, здобуття освіти, соціальний захист і соціальне забезпечення тощо). Згідно з Бюджетним кодексом України від 08.07.2010 № 2456-VI (зі змінами та доповненнями) [3], бюджетними установами є органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також установи та організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету.

Вчені протягом тривалого часу досліджують порядок фінансового забезпечення бюджетних установ, але і досі не існує єдиної думки з даного приводу. Вони вважають, що бюджетні заклади мають спільні ознаки, а саме [8]: правосуб'єктність, державна форма власності, єдина форма основного фінансування (з бюджету, до рівня якого відноситься установа чи організація), неприбуткова діяльність, однакові кінцеві економічні та фінансові результати.

Але при цьому бюджетні заклади мають суттєві специфічні риси діяльності, які залежать від напрямів їх діяльності [8]: правовий статус майна – головний розпорядник бюджетних коштів (бюджетний орган), розпорядник бюджетних коштів другого рівня (бюджетна організація), розпорядник бюджетних коштів третього рівня (бюджетна установа); можливості реалізації права власності – користування (будь-який тип бюджетного закладу), розпорядження (бюджетний орган або бюджетна організація), володіння (бюджетний орган).

Отже, бюджетні установи та заклади мають вихідну ознаку, загальні і специфічні ознаки, проте різносторонні напрямки діяльності.

Особливу дискусію в Україні викликає поняття фінансового забезпечення бюджетних закладів. Науковці мають різні підходи до трактування даного економічного терміну. З одного боку, вони дотримуються думки, що фінансове забезпечення виступає методом фінансового механізму бюджетної установи, який має свої елементи, за допомогою яких здійснюється процес розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів держави з метою фінансування бюджетної сфери для забезпечення виконання покладених на установу функцій. За допомогою розподільчих процесів формуються джерела фінансових ресурсів, але сьогодні в Україні не має можливості в повному обсязі здійснювати фінансування за рахунок державних коштів, тому впроваджуються такі форми як самофінансування, кредитування, інвестування та інші.

В свою чергу ряд таких вчених як В. Федосов [10, с. 209], С. Юрій [11, с. 393], В. Опарін [6, с. 75], О. Башняк [1, с. 129], та інших розглянули теорії, в яких фінансове забезпечення є одним із методів фінансового механізму, за допомогою яких здійснюються розподільчі та перерозподільні процеси.

Досліджуючи сутність бюджетного фінансування О. Василик [4, с. 320] стверджує, що це надання юридичним особам асигнувань з бюджету на безповоротній та безоплатній основі для виконання установою своїх функцій.

Цю думку поділяє О. Башняк [1, с. 129], він вважає, що це бюджетні кошти, які спрямовуються на виконання загальнодержавних функцій і завдань муніципальних органів на забезпечення діяльності бюджетних установ і організацій.

Окремі аспекти фінансового забезпечення розглянуті в працях таких вчених як Н. Ткачук [9, с. 101], Н. Пігуль [7], А. Берлача [2, с. 104], Л. Воронової [5, с. 126] та інших посприяло розумінню поняття фінансового забезпечення. Вони розкривають сутність бюджетного фінансування, акцентують увагу на грошових відносинах, які виникають у цьому процесі між державою та державними установами, організаціями і підприємствами, розкривають джерела фінансування та їх форми. Отже, традиційно

основним джерелом фінансового забезпечення бюджетних установ виступають кошти державного та місцевих бюджетів, тоді як кошти, що бюджетні установи отримують з інших джерел є лише допоміжним фінансовим ресурсом. Тому зазвичай основна форма фінансового забезпечення бюджетних установ – це бюджетне фінансування.

Так, А. Берлач [2, с. 104] вважає, що фінансування здійснюється за рахунок бюджетів різних рівнів у двох формах: фінансування бюджетних закладів, якими виступають установа, орган, або організація, що створені у визначеному порядку органами влади і абсолютно утримуються коштом бюджету відповідного рівня; фінансування муніципальних та державних бюджетних установ, яким характерна економічна й фінансова самостійність.

Цю думку підтримує Л. Воронова [5, с. 327]. Вона вважає, що фінансування здійснюється на безповоротній основі з бюджету на виконання загальнодержавних завдань та функцій місцевих органів влади та ефективного забезпечення діяльності бюджетних установ і організацій.

Дотримуючись загальних підходів, дещо інше визначення до бюджетного фінансування дає Н. Пігуль [7]. Вона вважає, що це специфічна сфера фінансування, тому що кошти на покриття витрат відпускаються згідно підпорядкованості установи з одного боку, а з другого – фінансування здійснюється на основі встановлених нормативів, які мають економічне підґрунтя та наукове обґрунтування.

Поділяючи думку вітчизняних вчених, доцільно зазначити, що фінансове забезпечення бюджетних установ являє собою специфічну сферу грошових і фінансових відносин, які виникають між державою і установами, організаціями, підприємствами, які мають державну форму власності, в основі яких лежить задоволення суспільних потреб та виконання державною покладених на неї функцій.

Таким чином, економічним сутність фінансового забезпечення бюджетних установ полягає у здійсненні розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів між різними суб'єктами бюджетних відносин (установами, організаціями, підприємствами державної форми власності) з метою досягнення цілей, які поставлені перед установами.

Список використаних джерел:

1. Башняк О.С. Фінансове право : Навч. посіб. – Тернопіль : ПП Шпак В.Б., – 2007. – 248 с.
2. Берлач А.І. Фінансове право України : Навч. посіб. для дистанційного навчання. – К. : Університет «Україна», 2006. – 288 с.
3. Бюджетний кодекс України № 2456-VI від 8 липня 2010 року(зі змінами і доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
4. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України : Підручник. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
5. Воронова Л.К. Фінансове право України : Навч. посібник / (Л.К. Воронова, М.П. Кучерявенко, Н.Ю. Пришва та ін.) – К. : Правова єдність, 2009. – 395 с.
6. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія) : Навч. посіб. – 5-те вид., без змін / В.М. Опарін. – К. : КНЕУ, 2008. – 240 с.
7. Пігуль Н.Г., Люта О.В. Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ [Електронний ресурс] : Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи НБУ». – Режим доступу : <http://archive.nbuv.gov.ua>.
8. Полозюк К.О., Лукашова І.О. Організація управлінського обліку в бюджетних установах [Електронний ресурс] : Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. – Режим доступу : http://rusnauka.com/14_NTRP_2010/Economics/66896.doc.html – Назва з екрана.
9. Ткачук Н.М. Фінансування бюджетних установ : теоретична сутність, форми і методи / Н.М. Ткачук, В.О. Кравчук // Наука і економіка. – 2010. – № 2 (18). – С. 99–105.

10. Федосов В. Бюджетний менеджмент : Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін. ; За заг. ред. В. Федосова. – К. : КНЕУ, 2008. – 864 с.

11. Юрій С.І. Бюджетна система. Вишкіл студії : Навч. посіб. / Юрій С.І., Кириленко О.П. – Тернопіль : Економічна думка, 2010. – 424 с.

Ложешник А.С.

студент,

Фінансово-правовий коледж

ПЕРВИННЕ ПУБЛІЧНЕ РОЗМІЩЕННЯ АКЦІЙ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Акціонерний капітал учені визначають як сукупність індивідуальних капіталів, об'єднаних у результаті випуску цінних паперів, які зростають завдяки капіталізації частини прибутку та додаткової емісії акцій, або він є основним капіталом акціонерного товариства. Тобто акціонерний капітал – сума капіталізації або сумарний дохід, який можуть принести своїм власникам акції, що перебувають в обігу на фондовому ринку [6].

Акціонерний капітал має обов'язкове організаційне вираження в акціонерному товаристві. Величина акціонерного капіталу визначається статутом акціонерного товариства. Капітал якого спочатку формується на основі первинного публічного розміщення акцій. Тому акція є фінансовою основою акціонерного товариства В. М. Суторміна трактує акцію як титул власності, її дублікат або як вираження об'єктивних фінансових відносин з приводу формування акціонерного капіталу, або – капітал, що дає дохід її власнику чи юридичний документ, стандартний договір про внесення певного паю в капітал акціонерного товариства, що дає право брати участь в управлінні (залежно від класу акції) і розподілі прибутку тощо. Чинне українське законодавство визначає акцію як іменний цінний папір, який посвідчує майнові права його власника (акціонера), що стосуються акціонерного товариства, включаючи право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та право на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, право на управління акціонерним товариством, а також немайнові права, передбачені Цивільним кодексом України та законом, що регулює питання створення, діяльності та припинення акціонерних товариств, і законодавством про інститути спільного інвестування. Акція є неподільною, на основі акції формується акціонерний капітал, оскільки емітентом акцій є тільки акціонерне товариство [2, ст. 6].

Торгівля цінними паперами, зокрема акціями, здійснюється за допомогою сукупності дій і механізмів, що втілюються у понятті фондовий ринок. Головним завданням, яке повинен виконувати фондовий ринок, є забезпечення умов для залучення інвестицій на підприємства, доступ цих підприємств до більш дешевого, порівняно з іншими джерелами, капіталу. Залучення інвестицій у цінні папери відбувається шляхом придбання цінних паперів в процесі їх емісії. Акції є ефективним джерелом отримання додаткових фінансових ресурсів для фінансування поточної господарської діяльності, довгострокових проектів підприємств і держави. Фондовий ринок в Україні розпочав своє становлення у 1991 р. з прийняттям Закону України «Про цінні папери і фондову біржу» (пізніше – модернізовано у Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок»). Тоді Україна на законодавчому рівні отримала інструменти та професійних учасників ринку цінних паперів, які брали активну участь у створенні вітчизняного фінансового сектору економіки.